

PROIECT

**DE CANDIDATURĂ PENTRU FUNCȚIA DE
PREȘEDINTE AL
CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII**

Judecător

GABRIELA BALTAG

„Nu contează cât dăruiești, ci cât de multă dragoste pui în ceea ce dăruiești”¹.

Un îndemn minunat pentru orice început sau continuare de drum.

Suntem aproape de finalul celui de-al cincilea an din mandatul comun al actualului Consiliu Superior al Magistraturii. Indiferent de cât de mult ne-am întrebat în acești ani dacă prezența, dar mai ales activitatea noastră, a reușit să răspundă așteptărilor judecătorilor și procurorilor care ne-au acordat încrederea lor, în toamna anului 2016, doar faptele noastre vor fi singurele care pot da un răspuns acestor frământări. Iar acest lucru nu se va sfârși după terminarea mandatului de membru. **Conștiința faptelor noastre ne va însoți până la capăt și dincolo...**

Anii care au trecut, dificili pentru întreaga societate, au fost tot astfel și pentru justiția românească. Au scos la iveală și au îngăduit purtarea unor dispute pe termen scurt sau pe durată îndelungată, pertinente sau, dimpotrivă, pe teme care de cele mai multe ori au adâncit interpretările, în loc să unifice.

Dar cum ar fi să avem dezlegat un adevăr absolut și pentru totdeauna, care să nu mai îngăduie nicio reexaminare a argumentelor!? **În anii din urmă și adevărurile sunt asemenea timpurilor și oamenilor care le evocă!**

Dacă am reușit să împlinesc măcar și parțial obiectivele care m-au animat la începutul mandatului de membru CSM, și nu numai, acest lucru va fi evidențiat într-un moment de evaluare și bilanț.

¹ Maica Tereza.

1. Consiliul Superior al Magistraturii – un standard de conduită judiciară

Când am devenit membru în Consiliu Superior al Magistraturii am crezut că nu vor fi zile în care să nu mă bucur de reușitele noastre care, desigur, ar fi devenit ale întregului sistem judiciar. Timpul a trecut în ritmul lui, uneori mai repede, alteori mai greu, iar lunile și chiar anii au adus fiecare, în parte, realizări pe care nu întotdeauna le-am anticipat, care ne-au surprins de cele mai multe ori, pentru ca altădată să trăim o vreme a dezamăgirilor și a deziluziilor. **La capătul tuturor lucrurilor au fost și rămân de fiecare dată oamenii și faptele lor!**

Nu o singură dată ne-am întrebat fiecare dacă este sau nu Consiliul Superior al Magistraturii un model de bune practici, dacă reprezintă un standard de conduită care să poată fi urmat drept un exemplu pozitiv de „*așa da*”.

Sunt de atâția ani în interiorul acestei instituții și pot să vă spun că aproape nu există zi în care să nu exclam, să nu rămân surprinsă de mecanismele pe care le scoate la suprafață. Acest aspect este în măsură să răspundă imediat unei curiozități pe care majoritatea celor neimplicați o au: dacă este sau nu Consiliul Superior al Magistraturii o instituție vie și dacă schimbările pe care le produce aduc cu ele un progres sau dimpotrivă?

Pot să afirm cu siguranță că într-o instituție cu atâtea provocări și oameni animați de obiective înalte, de multe ori nobile, având caractere puternice, diferite, viziuni care au atâtea puncte comune, dar și aspecte ce îi diferențiază, ar fi imposibil să considerăm că nu au fost/nu sunt situații tensionate, uneori greu de acceptat. Cu toate acestea, suntem aici, toți, încercând să șlefuiim ce mai este posibil din idealurile care ne-au adus pe un drum împreună, să privim și să ne analizăm cu onestitate activitatea, încercând să dăm rezolvare lucrurilor care ne unesc și claritate celor care ne separă.

Suntem Consiliul care a rămas în compunerea sa nominală neschimbată din anul 2017, având însă mișcări de viziuni evidențiate în timp, care au pus,

pe de o parte, o amprentă clară asupra sistemului judiciar, iar pe de altă parte, asupra societății românești.

Am citit zilele trecute ceva interesant scris de Victor Hugo. „*Fiți precum copacii care își schimbă frunzele dar niciodată rădăcinile. Puteți să vă schimbați părerile dar nu renunțați la principii.*” Câți dintre noi, oamenii, dintre noi judecătorii, mai respectă astăzi această înțelepciune?

Mergând mai departe, trecând peste aprecierile amintite mai înainte, pe care am îndrăznit să vi le împărtășesc, care în parte îmi aparțin și/sau pe care mi le asum, încerc să vă spun că această candidatură nu trebuie privită nici din perspectiva simpatiilor, dar nici aceea a antipatiilor.

Nu am fost aleși membri CSM ca să ne urâm, după cum nu suntem aici nici pentru a face pe plac unora sau altora! Ar fi prea mult să vă spun că nu suntem aici pentru a ne iubi fiindcă ar însemna să nesocotesc un precept în care eu cred cu tărie, care ne-a fost lăsat moștenire fiecăruia de către unul dintre cei mai mari duhovnici ai acestei țări: „*Suntem fiecare ceea ce iubim!*”

În realitate, suntem aici pentru a împlini menirea sistemului judiciar, anume acela de a fi drept, bun, tolerant, deschis la nou, demn, îndrăzneț, valorificând experiențele pozitive, dar și pe cele care nu i-au făcut niciodată cinste, de această dată, într-un mod constructiv. Niciodată nu este prea târziu, nici prea puțin să recunoaștem ce nu a fost corect, folositor, ce nu a adus cinste dar mai ales valoare sistemului judiciar!

Adevărurile există pentru a fi căutate și descoperite, iar mai apoi mărturisite, împărtășite celor care vor să le asculte.

Conducerea Consiliului Superior al Magistraturii nu trebuie să fie un act al marilor alianțe după cum nu poate fi niciunul al permanentelor controversate pentru a reuși în atingerea obiectivelor. Cred în devotamentul fiecărui membru pentru profesie, iar peste toate acestea am curajul să mai sper că nimic nu este imposibil, cât timp ne dorim cu adevărat să valorificăm drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, lăsând de o parte prejudecățile și ideile-șablon.

Nu trebuie omis faptul că justiția din România, cu individualitatea și particularitățile sale, este o componentă a mării familii europene, respectând

² Părintele Iustin Pârnu.

obligațiile asumate în procedura de preaderare, dar și în cea de implementare și transpunere, procese care nu s-au terminat încă.

Toate acestea au drept scop garantarea respectării adecvate a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor prin intermediul hotărârilor judecătorești pronunțate.

Consiliul Superior al Magistraturii, în calitatea sa de garant al independenței justiției, trebuie să facă acest lucru la cele mai înalte standarde posibile, în primul rând, prin dovedirea unei independențe depline, o punte a dialogului instituțional între puterile statului.

Chiar dacă pentru judecători independența individuală, garantată la nivel constituțional, este reținută și explicată, mai departe, prin lege, respectul pentru o putere judecătorească independentă, autentică nu este încă fundamentat pe o cultură și tradiție îndelungate, așa cum se întâmplă în alte jurisdicții (e.g. Anglia, Scoția), cu o lungă tradiție de independență, însă fără niciun fel de legi scrise.

Cât timp nu vom accepta că independența puterii judecătorești este o condiție principală pentru înfăptuirea unui act de justiție imparțial, nu vom putea descoperi și, astfel, preveni neîmplinirile sistemului judiciar și nici nu vom îndrepta ceea ce nu corespunde obiectivelor justiției, ca serviciu public.

2. Președintele Consiliului Superior al Magistraturii și relația dintre cele trei puteri ale statului

Potrivit **art. 1 alin.4 din Constituția României** „Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.”

Principiul separării puterilor în stat reprezintă o garanție a independenței judiciare³, chiar dacă această independență nu este niciodată deplină, totală. Astfel, puterea judecătorească, deși este guvernată de principiul independenței, nu poate sta, pe de o parte, izolată de influențele sociale, culturale, existente în interiorul societății, iar, pe de altă parte, la rândul ei, aceasta se sprijină pe celelalte două puteri (legislativă și executivă) care îi oferă resurse și servicii, în special de natură legislativă, respectiv care îi asigură finanțarea și cadrul legal pe care trebuie să-l interpreteze și să-l pună în aplicare.

Puterea judecătorească a fost totdeauna cea mai „săracă” dintre puterile statului - financiar și material - compensând însă cu o „autoritate mai sporită” de care s-a bucurat mereu, în societate, comparativ cu celelalte două.

Cu toate acestea, nu este deloc neglijabil faptul că, în ultimii ani, astfel cum a evoluat societatea românească, pe fondul escaladării rapide a conflictelor, tensiunilor, au apărut desconsiderări îngrijorătoare ale puterii judecătorești.

Au fost contestate pozițiile unor judecători în funcție, discreditate activitățile unor asociații profesionale de magistrați având o tradiție îndelungată sau a altora aflate la început de drum, prin transmiterea și consemnarea unor informații care nu aveau corespondent în realitate, nu doar în cuprinsul unor documente emise la nivel național, ci și în înscrisuri cu putere de recomandare și nu numai, elaborate la nivel european.

Nici Consiliul Superior al Magistraturii nu a fost ocolit de stările conflictuale ce au cuprins societatea românească în ultimii ani, dar mai ales de critici. Discutarea modificărilor aduse Legilor justiției și adoptarea acestora în anul 2018 au reprezentat momente, dar mai ales un prilej de

³ Avizul nr.18 (2015) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) - „Poziția puterii judecătorești și relația ei cu celelalte puteri ale statului în democrația modernă” publicat la data de 14 aprilie 2016.

adâncire a faliilor existente, de escaladare a disputelor.

Magistratura a scos la iveală conduite și tensiuni nebănuite, existând nu o singură dată riscul asocierii demersurilor sale, aparent legitime, unora identificate și clamate de lumea politică.

În ultimii ani de mandat al actualului Consiliu, atacurile care au vizat puterea judecătorească au fost directe și au urmărit, în final, slăbirea forței, dar mai ales a autorității acesteia.

Justiția a devenit un subiect permanent de reglare a supremației și controlului dintre celelalte două puteri. În numele justiției au fost contestate majorități politice, uneori chiar poziția unor miniștri, fiind destrămate guverne. Funcționarea Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție sau numirea procurorilor de rang înalt în marile parchete reprezintă de câțiva ani teme de dispute care au declanșat tensiuni care nici astăzi nu și-au găsit o soluționare.

Justiția a devenit o monedă electorală și o promisiune permanentă de bine universal. Se negociază pe seama justiției, dar nu în interesul ei. Poate că există o rațiune în toate, fiindcă justiția nu se vinde și nu se cumpără niciodată; ea se câștigă dacă este meritată și mai ales dacă este în acord cu legea.

Consiliul Superior al Magistraturii, plecând de la vocația sa constituțională, nu a reușit să oprească, în toți acești ani, avalanșa pierderii de „considerație”, de recunoaștere a justiției ca o adevărată putere în stat, chiar dacă efortul a fost unul însemnat.

Este adevărat că acest fenomen nu este unul singular, că și în alte state cu o democrație avansată, consolidată, justiția a pierdut din recunoașterea publică de care se bucura, fiind tot mai des și mai mult contestată.

Nu înseamnă că justiția trebuie să rămână în afara oricăror critici, întrucât expunerea publică, dar pertinentă a neregularităților înregistrate la nivelul sistemului judiciar reprezintă o șansă de îmbunătățire a acestuia.

Justiția trebuie să manifeste deschidere și transparență, dovedind societății în interesul căreia funcționează că nu există nicio motivație care să-i determine pe judecători să evite a vorbi despre modalitatea în care își îndeplinesc activitatea profesională.

Justiția trebuie să privească spre oameni, să se întoarcă spre societate întrucât aparține acesteia, fiind un serviciu public. Puterea judecătorească trebuie să fie liberă de conexiuni nepotrivite și de orice influență necuvenită din partea celorlalte puteri ale statului.

Cu toate acestea, puterea judecătorească se află într-o relație de

interdependență și complementaritate cu celelalte două puteri, niciuna nefiind mai importantă sau sub autoritatea celorlalte.

Principiul separării puterilor în stat este bazat pe o colaborare loială, într-un sistem de control și de echilibru (checks and balances) care responsabilizează pe fiecare dintre ele, în interesul societății, în ansamblu.

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este în măsură, împreună cu toți ceilalți membri ai Consiliului, să facă demersurile necesare și să promoveze alături de celelalte două puteri în stat, un dialog bazat pe respect și pe o recunoaștere reciprocă a importanței și locului fiecărei puteri în stat.

3. Rolul Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii în Plen și în cadrul Secției pentru judecători, inclusiv al Secției pentru judecători în materie disciplinară

Susțin că pentru funcția de Președinte al Consiliului Superior al Magistraturii trebuie să candideze totdeauna un judecător, desemnat de Secția pentru Judecători, din rândul membrilor săi, în prezența a cel puțin 2/3 din membrii secției, cu votul majorității celor prezenți.

Mai departe, alegerea președintelui (la fel și a vicepreședintelui) se realizează în cadrul Plenului, în prezența a cel puțin 15 membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, cu votul majorității membrilor prezenți (judecători și procurori), pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit.

Durata și natura juridică a mandatului Președintelui Consiliului⁴ sunt reglementate la cel mai înalt nivel, fiind garantate prin **art. 133 alin. 3 din Constituția României** care stipulează faptul că „ *Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, dintre magistrații...*”

O problemă deosebit de importantă care a produs o mare dezbatere și tulburare, în rândul magistraturii românești, legată de alegerea Președintelui Consiliului, a fost aceea dacă alegerea acestuia se va face numai din rândul membrilor judecători sau și din rândul membrilor procurori. Anul 2013 a fost unul reprezentativ, fiind singurul an care a adus în fruntea Consiliului, în calitate de Președinte, un membru procuror⁵.

Indiferent de cât de mult a fost polarizată magistratura în acea perioadă, cât de ample și de însemnate au fost frământările și cum s-au finalizat litigiile declanșate, pornind de la acest aspect, una dintre cele mai importante teme de dezbatere a fost și a rămas aceea dacă independența justiției poate fi garantată (astfel cum impun normele constituționale), numai de către judecători sau și de către de procurori?

⁴ Decizia CCR nr.22 din 17 ianuarie 2012, publicată Partea I, în M. Of. nr.160/9.III.2012.

⁵ Prin Hotărârea Plenului nr.8 din 4 ianuarie 2013 doamna procuror Oana Andrea Schmidt - Hăineală a fost aleasă în calitate de Președinte al Consiliului Superior al Magistraturii.

Fără a fi considerată o reîntoarcere în timp această temă, se justifică a fi amintită pentru a cunoaște modalitatea în care și actualul Consiliu înțelege, acceptă și decide asumat în problemele esențiale care stau la fundamentul unei justiții independente.

Nu este vorba despre un atentat la statutul niciunei profesii, respectiv la statutul procurorilor. Nici pe departe! Dar nu este acceptabil să așezăm o tăcere mormântală peste subiecte care ne-au preocupat, care au stat la baza multor convulsii juridice, indiferent dacă actualul Consiliu, în compunerea sa, nu a avut dileme care să-i tulbure echilibrul fragil în care a funcționat.

Dezbaterea unor teme de interes major nu poate fi decât benefică întrucât absența dialogului, dar mai ales a curajului de a discuta deschis despre problemele esențiale pentru o justiție funcțională, la cele mai înalte standarde, rămân, în continuare, răni deschise care nu se vor cicatriza niciodată.

Susțin că întărirea și protejarea independenței justiției poate fi asigurată, la nivel de reprezentare, în sensul preluării președinției Consiliului Superior al Magistraturii de către membri judecători, având în vedere faptul că atributul de independență este garantat până la cel mai înalt nivel, respectiv Constituția României⁶, numai în favoarea judecătorilor.

Președintele Consiliului prezidează lucrările Plenului cu excepția cazului când participă Președintele României și care, în această situație, va prezida, fără drept de vot, lucrările Plenului⁷. De asemenea, Președintele Consiliului coordonează și prezidează lucrările Secției pentru judecători și ale Secției pentru judecători în materie disciplinară.

Atât în ceea ce privește ședințele de Plen cât și cele ale Secției pentru judecători, proiectele ordinii de zi și proiectele de hotărâri ce se vor supune votului acestora trebuie să fie publicate cu 3 zile înainte pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii, cu anumite excepții⁸.

Pe lângă aceste atribuții reținute expres în lege, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii trebuie să identifice soluțiile cele mai bune pentru asigurarea desfășurării corespunzătoare a ședințelor, inclusiv cele privind garantarea cvorumului minim, capacitatea managerială fiind completată de însușirile pe care structura sa de judecător i le impune: echilibru, lipsă de părtinire, deschidere, transparență, calm, respect și, firește, bună-credință.

Când toate acestea sunt îndeplinite, există șanse mari ca activitatea în

⁶ Art.124 alin.3 din Constituția României republicată în M. Of. nr.767 din 31 octombrie 2003.

⁷ Art.24 alin.3 lit. c și art.25 din Legea nr.317/2004 republicată

⁸ Art.29 alin.10 din Legea nr.317/2004 republicată

Consiliu să se desfășoare în condiții de normalitate, momentele „surpriză” rămânând simple amintiri sau piedici nereușite.

Nu o singură dată, în toți acești ani, a existat din partea noastră, a membrilor, dorința de a genera „imprevizibilul” chiar dacă procedurile legale existente au fost întotdeauna clare.

Divizarea societății românești din ultima perioadă ar fi probabil cel mai ușor de analizat dacă la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-ar realiza un studiu care să poată explica, în primul rând, sursa conflictelor interne care au măcinat încet instituția.

Suntem Consiliul ce a trecut de la o stare la alta cu o viteză de necrezut, care a construit și demolat în același timp, a dovedit loialitate, dar a și trădat, fără nicio remușcare! Suntem Consiliul care a fost/este într-o permanentă reevaluare a oamenilor, procedeele, situații ce nu aduc totdeauna armonie, dar mai ales încredere în interiorul instituției și nici în exteriorul acesteia.

Un Președinte al Consiliului care are diplomația de a risipi stările de tensiune instalate este acela care are aptitudinea de a aduce liniște, atât cât este posibil, ținând cont de faptul că suntem caractere diferite, puternice, temperamente ce nu pot fi ușor gestionate, dar mai ales acceptate!

Spuneam acum ceva timp în urmă, vorbind despre cei aflați în slujba adevărului, că „suntem fiecare dintre noi ceea ce suntem”! De la acest nivel de reprezentare, sistemul judiciar așteaptă exemple de bune practici, iar societatea modele. Cât de mult am reușit împreună vor stabili, cu siguranță, mai târziu, timpurile care vor veni! Fiecare va purta însă cu sine, deopotrivă, atât povara nerealizărilor, cât și bucuria împlinirilor! Care va fi echilibrul dintre acestea doar viitorul va decide!

Un Președinte al Consiliului nu trebuie să aibă doar abilitatea de a alcătui ordinea de zi pentru ședințele de plen și secție, trebuie să conducă dezbaterile, dar mai ales să le garanteze participanților și tuturor celor interesați că temele puse în discuție au șansa de a primi toate argumentele identificate și expuse, iar cele decise, indiferent de forma pe care o vor îmbrăca, se vor regăsi în motivația adusă.

Răspunderea disciplinară a judecătorilor reprezintă o pârghie prin intermediul căreia celor vinovați de săvârșirea unor fapte care nu sunt compatibile funcției le sunt stabilite anumite sancțiuni, în funcție și de gravitatea situațiilor reproșate și probate, pe o paletă diversificată ce permite o individualizare obiectivă a situației.

Răspunderea disciplinară confirmă faptul că judecătorii nu sunt mai presus de lege, întrucât au obligația de a-și îndeplini competențele, atribuțiile

la cele mai înalte standarde, în acord cu valorile care trebuie să-i însoțească permanent, precum corectitudinea, adevărul, soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil și cu respectarea corespunzătoare a normelor de procedură.

Puterea judecătorească realizează un serviciu public, motiv pentru care are obligația de a explica societății situațiile de derapaj, când acestea se înregistrează, fără ca acest aspect să poată reprezenta o afectare a independenței sale.

La nivel individual, fiecare judecător poate răspunde când activitatea sa nu este conformă rigorilor funcției, când „*justiția*” pe care o generează nu răspunde exigențelor de calitate, iar aflarea și pronunțarea adevărului rămâne numai la nivel de deziderat, din considerente ce îi sunt imputabile.

În materie disciplinară, acolo unde probabil că nimeni nu poate avea un confort care să-i aducă mulțumire, acolo unde suspiciunea și criticile ridică la suprafață vulnerabilitățile sistemului judiciar, este obligatoriu ca fiecare să nu uite că misiunea lui este aceea pentru care funcția pe care o ocupă îi garantează o legitimitate.

Un președinte de complet disciplinar, astfel cum este și Președintele Consiliului Superior al Magistraturii, care nu uită că este membru într-un complet colegial, care supune dezbaterii nemijlocite cererile părților, pronunțând soluțiile adoptate, după o reală deliberare (când acest lucru este posibil imediat), așa cum se comportă zilnic un judecător în sala de judecată, va reuși să risipească temerile și să tempereze din starea de emoție firească existentă.

Și persoanele aflate într-o procedură disciplinară trebuie să beneficieze de toate exigențele unui proces echitabil, așa cum se impune pentru fiecare justițiabil, puterea exemplului reprezentând un model ce pornește chiar la noi.

Rolul Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii este important în derularea activităților secțiilor și în desfășurarea plenului. Măsurile organizatorice având caracter administrativ sunt completate de atitudinea pe care acesta o manifestă în timpul ședințelor, de transparența, deschiderea pe care nu doar o clamează, dar și de cea pe care o pune, în concret, în practică.

4. Independența financiară a puterii judecătorești-un ideal în permanentă dezbatere

Puterea judecătorească nu este cu adevărat independentă decât dacă dispune de un **buget propriu** pe care să-l poată negocia și administra. O justiție puternică este atunci când nu depinde de bunăvoința niciuneia dintre celelalte puteri în stat.

Pentru a construi însă un buget în măsură să acopere nevoile funcționării justiției, trebuie să fie asigurat mai întâi un cadru legislativ concret care să intre în vigoare și nu să fie suspendat, astfel cum s-a întâmplat, timp de aproape 10 ani, cu dispozițiile art.136 din Legea nr.304/2004.

Deși prevederea legală menționată mai sus, astfel cum a fost modificată, a prevăzut preluarea bugetului instanțelor de către Înalta Curte de Casație la 1 ianuarie 2008, începând cu OUG nr.100/2007 (art. V), dispoziția a fost prorogată anual, pentru ca în final să fie abrogată prin intermediul art. 28 din OUG nr. 90/2017.

A fost cunoscut, dar mai ales recunoscut, implicit, faptul că preluarea bugetului instanțelor a fost amânată ca urmare a demersurilor realizate chiar de către conducerile succesive ale instanței supreme, care nu au dorit să preia și bugetul celorlalte instanțe, rămânând să dețină calitatea de ordonator principal de credite și să își gestioneze numai bugetul propriu.

Subfinanțarea cronică a instanțelor din ultimii ani a adâncit pauperizarea evidentă a puterii judecătorești care, deși poate avea suficiente resurse pentru o eventuală autofinanțare(din taxele pe care le colectează și care devin „*bun*” pentru alți beneficiari), este menținută cu un statut financiar de „*Cenușăreasă*”, comparativ cu celelalte două puteri ale statului.

În acest context, Plenul CSM în baza Hotărârii nr. 227/15.10.2019 a decis transferul gestiunii bugetului instanțelor judecătorești către Consiliul Superior al Magistraturii, fiind identificată drept singura opțiune la acel moment.

Cu toate acestea, un tratament unitar al bugetului instanțelor și o schimbare de viziune a instanței supreme au impus, doi ani mai târziu, o regândire a soluției adoptată în ceea ce privește preluarea bugetului, împrejurare în care în toamna acestui an a fost adoptată Hotărârea Plenului CSM nr.178 din 21

octombrie 2021⁹ prin intermediul căreia a fost avizată favorabil Propunerea legislativă privind modificarea art. 131 și art. 132 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

Preluarea bugetului instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție impune identificarea tuturor pârghiilor, inclusiv a celor legislative, materiale¹⁰, pentru punerea în practică a acestui demers care nu este deloc unul simplu.

Un asemenea obiectiv nu se poate finaliza imediat, cunoscut fiind faptul că, în trecut, când deja exista un cadru legal adoptat, a fost constituit la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii un *Grup de lucru mixt pentru analizarea aspectelor referitoare la preluarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a atribuțiilor referitoare la gestionarea bugetului instanțelor* care a inclus și reprezentanți ai Ministerului de Justiție și ai Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procedura a fost una greoaie, implicând o analiză complexă atât a actelor normative ce se impuneau a fi modificate, dar și a modalității de asigurare a resurselor umane (inclusiv prin preluare, în condițiile legii, a unor categorii de personal de la direcțiile de specialitate din Ministerul Justiției). S-a solicitat comunicarea organigramei instituției și a listei atribuțiilor exercitate de Ministrul Justiției, în calitate sa de ordonator principal de credite.

Efortul identificării celor mai bune soluții s-a năruit, urmare a abrogării prevederilor art. 136 din Legea nr. 304/2004, astfel cum a fost modificat prin intermediul art. 28 din OUG nr. 90/2017, împrejurare în care ne-am întors la situația existentă cu zece ani în urmă.

În prezent, se dorește reluarea demersurilor care s-au oprit în anul 2017, întrucât din punct de vedere financiar, situația în care se regăsește justiția românească este una dezastruoasă, aceasta fiind umilită pentru că îndrăznește să solicite, în mod legitim, condiții asemănătoare altor puteri judecătorești europene.

Mentținerea unui control financiar din partea executivului, prin păstrarea bugetului instanțelor la Ministerul Justiției (mai puțin cel al Înaltei Curți de Casație și Justiție), conduce la o afectare a independenței puterii judecătorești,

⁹ Plenul a apreciat că administrarea efectivă a bugetului instanțelor judecătorești trebuie să revină unui organ independent de executiv, din interiorul sistemului judiciar, respectiv Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu o coparticipare activă a instanțelor judecătorești în procesul decizional, fiind esențial ca previziunile bugetare să se realizeze pe baza unor criterii obiective, precum schemele de personal, volumul de activitate, numărul populației din circumscripția fiecărei instanțe, precum și unii indicatori de performanță.

¹⁰ Înalta Curte de Casație și Justiție, deși își stabilește și își administrează propriul buget și beneficiază de un compartiment economico-financiar, nu dispune de un aparat propriu, corespunzător dimensionat și structurat pentru a asigura gestionarea bugetelor tuturor instanțelor.

fiind subminate fundamentele unei societăți democratice guvernate de principiile statului de drept.

Sistemul judiciar s-a confruntat în ultimii ani cu **discriminări salariale fără precedent**, inechități care au condus la declanșarea de litigii, magistrații fiind nevoiți să apeleze la același mecanism utilizat și de cetățeni, respectiv formularea de cereri de chemare în judecată. Obținerea de hotărâri și, astfel, de titluri executorii nu a condus, cum ar fi fost normal, și la executarea imediată a drepturilor recunoscute și acordate în baza acestora.

În ultimii zece ani, plata eșalonată a drepturilor salariale, recunoscute prin hotărâri judecătorești, iar uneori și prin acte administrative (ordine emise de ordonatorii de credite), a condus la generarea unei practici neunitare, diferențele dintre persoanele aflate în aceeași situație, care își desfășoară activitatea în aceleași condiții, fiind adâncite.

După mai bine de doisprezece ani de la elaborarea primei legi de salarizare unitară a personalului plătit din fonduri publice, anume Legea-Cadru nr. 330 din 5 noiembrie 2009¹¹, salarizarea personalului bugetar, inclusiv cea a magistraților, este aproape la fel de neunitară ca la început.

Legiuitorul a nesocotit principiile de bază consacrate de dreptul muncii în sensul negarantării de venituri egale la muncă egală și a consacrat discriminarea, supunând asumat unui tratament juridic diferit magistrații aflați în situații profesionale identice.

Astfel, au fost puși în situații de inferioritate aceia care nu au obținut hotărâri judecătorești prin intermediul cărora ordonatorii principali de credite să fie obligați să le recunoască drepturile salariale comparativ cu magistrații care dețineau astfel de hotărâri, și cărora li s-au emis ordine de salarizare și de încadrare, în condițiile în care desfășurau aceeași activitate precum cei dintâi.

Chiar dacă în toți acești ani majoritatea actelor normative adoptate în materie de salarizare au avut la bază note de fundamentare argumentate pe intenția de înlăturare a inechităților, în realitate, acest lucru nu s-a întâmplat.

Au fost pronunțate în materie de salarizare mai multe decizii aparținând Curții Constituționale, dar și Înaltei Curți de Casație și Justiție, care au statuat obligatoriu asupra faptului că nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare trebuie să se stabilească prin raportare la întreaga categorie profesională, respectiv familie ocupațională, indiferent de instituția sau autoritatea publică, ținând cont și de hotărârile judecătorești

¹¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 762 din 9 noiembrie 2009.

pronunțate, existente în acest sens, astfel că, valoarea de referință sectorială trebuie să fie unică pentru întreaga familie ocupațională, în situația de față familia ocupațională „Justiție”.

S-a decis că salarizarea la „*nivelul maxim*” trebuie să se stabilească prin raportare la aceeași funcție, grad, gradație, vechime în muncă și în specialitate, aceleași condiții de studii, *din cadrul întregii categorii profesionale, respectiv familii ocupaționale*, indiferent de instituție sau autoritate publică.

Plecând de la toate neregularitățile existente în materie de salarizare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât de mai multe ori în sensul că, în raport și de conținutul Deciziei nr. 794/15.12.2016 a Curții Constituționale, se impune în cadrul aceleiași categorii profesionale și familii ocupaționale să nu existe o salarizare diferită, raportată la mai multe valori sectoriale, valoarea de referință sectorială fiind o constantă; a recomandat ordonatorilor de credite stabilirea unei valori de referință sectorială unică.

Recomandarea Consiliului Superior al Magistraturii s-a bazat atât pe interpretarea dată de ÎCCJ, cât și pe interpretarea CCR, motiv pentru care, acordarea, în ultimii ani a unei valori de referință sectorială de 484,18 lei, respectiv a unei valori de referință sectorială de 605,225 lei, începând cu 01.08.2016, a reprezentat o transpunere a obligației statuate în sensul că personalul trebuie să fie salarizat la nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare din cadrul instituției sau autorității publice respective, dacă își desfășura activitatea în aceleași condiții.

Pornind de la aceste aspecte, sunt în măsură să afirm faptul că la data de 01.08.2016 salarizarea aplicabilă familiei ocupaționale „Justiție” trebuie să aibă la bază o valoare de referință sectorială de 605,225 lei. Prin urmare, la momentul intrării în vigoare a prevederilor Legii nr.153/2017, salariile existente în sistemul judiciar trebuiau să includă în calculul lor o valoare de referință sectorială de 605,225 lei, motiv pentru care plafonarea și deci grilele din acest act normativ menționat mai sus nu sunt aplicabile sistemului judiciar.

De altfel, nu este pentru întâia oară când în politica noastră salarială (e.g. Legea nr.284/2010 și Legea nr.285/2010) nu sunt aplicabile deloc grilele stabilite pentru calcularea salariilor.

În cursul lunii aprilie 2021, ordonatorul principal de credite pentru instanțe(mai puțin Înalta Curte de Casație și Justiție), respectiv Ministerul Justiției, a trimis curților de apel o adresă prin intermediul căreia a precizat faptul că la nivelul Guvernului a fost adoptat, pe data 15.04.2021, un Memorandum cu tema „*Stabilirea principiilor care vor sta la baza reanalizării și elaborării cadrului legal privind salarizarea personalului plătit din fondurile publice*”. Acest document la adoptarea căruia nu a existat nicio consultare a sistemului judiciar, deși era în măsură să atragă consecințe directe asupra statutului judecătorilor în ceea ce privește componenta sa de independență financiară, respectiv salarizarea, nu ar putea conduce decât la adâncirea și mai mult a inechităților.

Cât timp ordonator principal de credite rămâne Ministerul Justiției și nu Înalta Curte de Casație și Justiție, astfel cum a decis recent Consiliul Superior al Magistraturii atunci când a acordat aviz pozitiv¹² pe un proiect legislativ de modificare a art. 131 și art. 132 din Legea nr. 304/2004 de organizare judiciară, instanțele vor fi reprezentate de o parte a executivului spre deosebire de parchete care au propria lor reprezentare prin Procurorul General.

Recent, a fost emis Ordinul nr. 2295 din 07.12. 2021 de către Procurorul General prin intermediul căruia a fost acordată o valoare de referință sectorială de 605,225 lei, începând cu data de 1.08.2016, componentă în funcție de care se impune recalcularea și stabilirea salarizării procurorilor din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, parchetelor de pe lângă curțile de apel, parchetelor de pe lângă tribunale și parchetelor de pe lângă judecătorii, personalului de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și specialiștilor din cadrul Ministerului Public.

Trecând peste aspectul de plafonare a salariilor prin raportarea la dispozițiile art. 38 alin. 6 din Legea nr.153/2017 pe care nu-l împărtășesc deloc întrucât acestea nu pot fi incidente la data de 1.08.2016, din nou se adâncește discriminarea salarială între judecători și procurori, astfel cum s-a tot întâmplat de foarte multe ori în ultimii ani.

¹² Prin Hotărârea Plenului CSM nr.178 din 21 octombrie 2021 s-a decis avizarea favorabilă a Propunerii legislative privind modificarea art.131 și art.132 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, cu observațiile reținute în Anexa – parte integrantă din această hotărâre.

Ministerul Justiției a rămas mereu în urmă cu emiterea actelor administrative care au vizat salarizarea, împrejurare ce a generat mari nemulțumiri la nivelul instanțelor, conducând implicit și la declanșarea a numeroase situații litigioase. Mai mult decât atât, Ministerul Justiției nu poate să invoce în argumentarea soluțiilor administrative adoptate în cazuri particulare, respectiv în emiterea de astfel de ordine, doar existența de hotărâri judecătorești definitive, întrucât atunci când o componentă salarială importantă, așa cum este valoarea de referință salarială (e.g. VRS 605,225 lei) sau un coeficient de ierarhizare (e.g. coeficienții prevăzuți la litera A, pct. 6-13 din anexa la OUG nr. 27/2006, reținuți în raport cu funcția deținută, respectiv la nivelul indemnizației procurorilor DNA și DIICOT), stabiliți în baza unui titlu executoriu, trebuie extinsă/extinse la întreaga familie ocupațională, potrivit celor dispuse în mod obligatoriu prin Decizia CCR nr. 794 din 15 decembrie 2016¹³.

¹³ Prin intermediul Deciziei CCR nr. 794/2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.3¹ alin.(1¹)—(1⁴) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, Publicată în Monitorul Oficial nr.1029 din 21.12.2016, au fost statuate, printre altele, următoarele: „... Curtea constată că dispozițiile art.3¹ alin.(1²) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2015, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.43/2016, contravin principiului egalității în fața legii, consacrat prin art.16 din Constituție, deoarece stabilesc că **persoanele aflate în situații profesionale identice, dar care nu au obținut hotărâri judecătorești prin care să li se fi recunoscut majorări salariale, au indemnizații de încadrare diferite (mai mici) față de cei cărora li s-au recunoscut astfel de drepturi salariale, prin hotărâri judecătorești, generând diferențe în stabilirea salariului de bază/indemnizației de încadrare.** Or, tratamentul juridic diferit instituit de legiuitor nu are nicio justificare obiectivă și rezonabilă. De altfel, dispozițiile de lege criticate lipsesc de sens și, practic, anulează voința legiuitorului și rațiunea esențială a edictării actului normativ respectiv, astfel cum sunt precizate în Preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.20/2016, anume acelea de a egaliza veniturile personalului bugetar cu aceeași funcție, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, prin raportate la nivelul maxim, și de a elimina inechitățile existente. Așadar, dispozițiile art.3¹ alin.(1²) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2015, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.43/2016, generează inegalități în ceea ce privește calculul indemnizației/salariului de bază al magistraților, respectiv personalului asimilat, cu același grad, gradație, condiții de vechime și de studii, și, prin urmare, contravin art.16 din Constituție.

31. Astfel, Curtea constată că, pentru respectarea principiului constituțional al egalității în fața legii, **nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare, prevăzut de Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2015, corespunzător fiecărei funcții, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, trebuie să includă majorările (indexările) stabilite prin hotărâri judecătorești și să fie același pentru tot personalul salarizat potrivit dispozițiilor de lege aplicabile în cadrul aceleiași categorii profesionale, respectiv familii ocupaționale prevăzute de Legea-cadru nr.284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice.”**

Prin urmare, emiterea de către Ministerul Justiției de ordine administrative doar la nivel individual, având la bază hotărâri judecătorești definitive obținute pe chestiuni esențiale în stabilirea salarizării, este un procedeu incorect, merit să genereze și apoi să adâncească alte inechități și nu să le înlăture, contrar finalității urmărite prin Decizia CCR nr.794 din 15 decembrie 2016.

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii împreună cu ceilalți membri ai Consiliului pot depune toate diligențele necesare pe lângă ordonatorul principal de credite pentru a urgenta înlăturarea discriminărilor și, astfel, corectarea înțelegerii și aplicării greșite a dispozițiilor legii în materie de salarizare.

Pensia de serviciu pentru judecători și procurori este legitimă de peste 24 ani în România. Această componentă a independenței a fost adoptată în anul 1997, la inițiativa Ministrului Justiției – Valeriu Stoica, fiind raportată și la garanțiile existente la nivel european care statuează „...că judecătorul care a împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției, după ce a exercitat-o ca profesie o perioadă determinată, plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională”.¹⁴

Acordarea pensiei de serviciu pentru magistrați și nu a pensiei speciale, cum în mod tendențios se susține, cu intenția vădită de a duce în derizoriu garanția de independență financiară a unei categorii profesionale care beneficiază de incompatibilități și interdicții dintre cele mai severe și unice, nemaîntâlnite în statutele altor funcții, este una legitimă.

Abrogarea pensiei de serviciu a magistraților reprezintă o temă electorală permanentă, preferată de toate partidele politice, indiferent cum își împart, sau, dimpotrivă, tânjesc după putere, fiind prezentată drept o „soluție salvatoare” în măsură să echilibreze bugetul asigurărilor sociale și, astfel,

¹⁴ Carta europeană din 10 iulie 1998 cu privire la Statutul judecătorului emis de Consiliul Europei, Remunerarea, Protecția Socială, 6.4.

veniturile populației, puse mereu în antiteză cu veniturile beneficiarilor pensiilor de serviciu.

Nimic mai incorect, atunci când lipsa de proiecte, dar mai ales lipsa unor idei constructive, nu pot avea decât o singură finalitate, dezbinarea cetățenilor și învrăjbirea profesiilor.

Prima încercare de înlăturare a componentei de independență¹⁵, respectiv a pensiei de serviciu a fost declarată neconstituțională prin Decizia nr. 20/2.02.2000 publicată în M. Of. nr. 12/18.02.2000. Curtea a motivat că *„acordarea pensiei de serviciu pentru cadrele militare și magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutelor speciale cărora trebuie să li se supună militarii și magistrații”*.

Au urmat și alte încercări de mutilare a statutului magistraților, sancționate la cel mai înalt nivel, de către Curtea Constituțională¹⁶, ultimii ani reprezentând o adevărată competiție în promovarea de astfel de proiecte care au transformat sistemul judiciar într-o țintă permanentă.

Tema pensiei de serviciu a magistraților reprezintă un subiect permanent de adresabilitate a reprezentanților celorlalte două puteri care au înțeles că doar astfel pot convinge populația că îi pot garanta un anumit standard de viață, anume, supunând o altă autoritate a statului unui permanent linșaj, dar mai ales punând presiune și obligând-o să facă față provocărilor declanșate în acest mod în detrimentul concentrării depline asupra misiunii ce îi este încredințată prin Constituție și lege.

¹⁵ Art. art. 41 alin. (2) și art.198 din Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale prin intermediul cărora a fost abrogat art. 103 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată.

¹⁶ Decizia CCR nr. 375 din 6.07.2005 a reținut, în principal, încălcarea principiilor independenței și inamovibilității judecătorilor consacrate de art. 124 (3) și art. 125 (1) din Constituție și de art. 6 (1) CEDO și, încălcarea principiului neretroactivității legii prevăzută în art. 15 (2) din Constituție.

Decizia CCR nr. 873/25.06.2010 a declarat neconstituționale dispozițiile din art. 1 lit. „c” din Legea nr. 119/2010 care au desființat pensiile de serviciu ale judecătorilor și procurorilor.

Din calitatea de Președinte al Consiliului Superior al Magistraturii, având în vedere și experiența anterioară, dar mai ales pregătirea profesională pe care am dobândit-o în timp, pe care am dedicat-o și folosit-o mai apoi, în consultări și diferite expuneri publice corecte, asumate, ce nu au reprezentat niciodată o nesocotire a locului și rolului magistraților, pot aduce nu doar un an de liniște pe acest segment, pot convinge celelalte două puteri că această manieră de abordare a temei pensiei de serviciu este în detrimentul întregii societăți.

5. Rolul Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii în dialogul interinstituțional și interprofesional

Separarea carierelor, un obiectiv pentru care am militat foarte mulți ani, a devenit o realitate legislativă în 2018 atunci când au intrat în vigoare modificările aduse legilor justiției, reprezentând un pas uriaș în „*separarea apelor*” în magistratură.

Separarea carierelor a fost invocată tot mai mult în ultimii zece ani, ca fiind absolut necesară pentru o administrare corectă a justiției, într-o societate guvernată de multă patimă și de o înțelegere de multe ori deformată a rolului și locului celor implicați în înfăptuirea actului de justiție.

Privită ca indisolubil legată de garantarea drepturilor și libertăților cetățenilor, separarea carierelor a fost necesară și, aș spune, chiar obligatorie, pentru a da expresie și a implementa un alt principiu de bază al unei justiții independente, puternice, depline, respectiv, principiul egalității de arme între acuzare și apărare.

Privită cu rezervă, criticată de susținătorii unui sistem în care judecătorului îi era îngăduit/acceptat să intre în sala de judecată pe aceeași ușă cu una dintre părți, separarea carierelor a confirmat imediat faptul că prin intermediul său nu s-a urmărit în niciun caz slăbirea statutului procurorilor și nici nu s-au confirmat alte previziuni pesimiste.

Separarea carierelor a reprezentat un pas mare spre normalitate, o așezare pentru totdeauna a fiecăruia, judecător sau procuror, acolo unde este corect să se găsească, în ordinea derulării procedurilor judiciare. **Acuzarea și apărarea intră astăzi pe aceeași ușă, fără prejudecăți, expunându-și cele mai pertinente argumente în fața unui judecător care poate să le ofere garanții identice de imparțialitate.**

Separarea carierelor în magistratură a reprezentat și o transpunere a celor statuate deja la nivel internațional prin Declarația de la Bordeaux „*Judecători și procurori într-o societate democratică*”¹⁷. Garanțiile de consolidare și mai ales de definire a trăsăturilor caracteristice fiecărei funcții trebuie să fie reglementate până la cel mai înalt nivel, prin lege. Acest aspect nu poate fi decât unul benefic, în măsură să evite confuziile/amestecul de atribuții și să

¹⁷ Declarația a fost redactată în comun de către Grupurile de Lucru ale CCJE și CCPE la Bordeaux (Franța) și a fost adoptată oficial la Brdo (Slovenia) pe 18 noiembrie 2009.

protejeze fiecare funcție de măsuri discreționare, de presiuni care se pot exercita chiar și din afara sistemului judiciar.

Am susținut și promovat principiul separării carierelor conduită pe care nu înțeleg să o abandonez. Chiar dacă pregătirea mea profesională nu a fost una dedicată „*penalului*” (cu excepția anilor de început), așezarea principiilor în rânduiala lor nu a întâmpinat dificultăți în ceea ce mă privește. Un lucru mi-a fost totdeauna clar, anume că funcțiile, dar mai ales finalitățile lor, sunt diferite și că atât apărarea cât și acuzarea trebuie să aibă șanse egale în fața unui judecător.

De aceea, în toți acești ani și chiar mai înainte, când eram judecător de scaun la instanța unde mi-am desfășurat activitatea, am militat pentru respectarea acestor principii, recunoscând faptul că nu doar funcțiile sunt binecuvântate, întrucât au o reglementare corespunzătoare a locului și rolului fiecăreia, dar și beneficiarul actului de justiție, cetățeanul, căruia îi sunt asigurate toate garanțiile de aflare a adevărului și, în consecință, de îndeplinire a dreptății.

Avocații sunt, la rândul lor, actori importanți fără de care nu poate funcționa un stat de drept adevărat. Numai sistemele totalitare, asupritoare au considerat corpul de avocați „*auxiliari*” ai unui proces judiciar. Respectul instanței pentru această profesie trebuie să fie deopotrivă consolidat și promovat¹⁸.

Nu o singură dată, Consiliul a avut pe rolul său, în dezbateri, conduite nepotrivite, atitudini neprincipiale, aparținând magistraturii, menite să înfrângă exigențele unui proces echitabil.

Locul unor relații constructive, a unui dialog deschis, transparent, bazat pe bună-credință și pe respectarea procedurilor, în acord cu dispozițiile legale, în gestionarea actului de justiție, acolo unde acesta se îndeplinește, în instanțe, a fost înlocuit, uneori, de atitudini generatoare de conflicte majore, reclamate deopotrivă de judecători sau avocați.

Din toate aceste zbateri tensionate afectat va fi mai mereu justițiabilul, iar cea care va pierde totdeauna va fi justiția în sine, ca finalitate, menire, simbol, putere a statului.

Sunt pentru rezolvarea imediată a eventualelor stări de conflict apărute în relația judecător - avocat, pentru identificarea soluțiilor care să rezeze

¹⁸ Avizul nr. (2013) 16 privind relațiile dintre judecători și avocați adoptat cu ocazia celei de a 14 -a reuniune plenară a CCJE (Strasbourg, 13 -15 noiembrie 2013).

principiile la locul lor și nu să adâncească disfuncțiile apărute, la capătul cărora stau mai totdeauna oamenii și nu instituțiile.

Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu toate celelalte profesii juridice sunt absolut necesare unei bune gestionări și administrări a justiției. Modalitatea în care este văzut sistemul judiciar reprezintă o garanție a încrederii sau, dimpotrivă, a scăderii și chiar a lipsei de încredere, în ochii societății, observatorul obiectiv al acesteia.

În înlăptuirea justiției, în toate etapele sale, un rol important l-au avut totdeauna și ceilalți profesioniști ai dreptului, respectiv consilierii juridici, executorii judecătorești, notarii publici, practicienii în insolvență, arbitrii sau mediatorii. Implicarea acestor alte profesii juridice în justiție se realizează în momente diferite fiind de foarte multe ori absolut necesară.

Justiția nu se poate realiza numai de către judecători cu ajutorul procurorilor și al avocaților. Rezultatele justiției, finalitatea ei, depind și de acest segment al profesiilor liberare. De aceea sunt importante identificarea tuturor pârghiilor necesare în vederea dezvoltării și implementării unui dialog real, iar Consiliul poate dezvolta mecanismele corespunzătoare.

În toți acești ani, s-au realizat pași importanți pentru a cunoaște nevoile fiecăreia dintre aceste profesii care au văzut în reprezentanții justiției, de la acest nivel, pe de o parte, șansa de a-și prezenta și dezvolta împlinirile și/sau neajunsurile, iar pe de altă parte, de a transmite viziunea pe care o au în ceea ce privește dezvoltarea unui sistem judiciar complex, adaptat nevoilor societății.

A fost încurajat dialogul cu Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, cu reprezentanții metodelor alternative de soluționare a diferendelor, întâlnirile realizate cu aceștia fiind consemnate în propuneri de soluții formulate în interesul beneficiarului principal al demersurilor, cetățeanul.

Mai mult decât atât, la nivel instituțional a fost dezvoltat și promovat, în ultimii patru ani din mandatul actualului Consiliu, un proiect cu fonduri europene, care a valorificat și transpus dialogul interprofesional la cele mai înalte standarde.

În cadrul proiectului TAEJ a fost asumat și elaborat un *"Ghid de bune practici privind relația sistemului judiciar cu celelalte profesii juridice, în special avocați"*¹⁹, care a avut/are mai multe obiective pornind de la principiile și valorile comune ale

¹⁹ Adoptat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.287 din 19.12.2019 și de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești prin Hotărârea Consiliului Uniunii nr.2210 din 27.09.2019.

profesiilor. Dezvoltarea unei colaborări corecte, loiale, în acord cu supremația legii, respectând drepturile și libertățile fundamentale ale omului, nu ar fi posibilă dacă profesioniștii dreptului nu ar promova fiecare principiile și valorile propriei profesii, nu s-ar comporta și nu ar fi percepuți, în mod real, ca fiind independenți unii față de alții.

Finalitatea acestei colaborări trebuie să se regăsească în conținutul unui act de justiție eficient, transparent, imaginea justiției fiind confirmată și de calitatea relațiilor dintre profesiile juridice.

Un mijloc eficient pentru dezvoltarea cu succes a unor mecanisme de colaborare între toate profesiile juridice, rezultat din dezbaterile care au avut loc în cadrul întâlnirilor de promovare a ghidului, poate fi rezumat prin derularea unor stagii comune de pregătire, întâlniri periodice și schimburi de experiență dezvoltate între profesii, menite să conducă, până la urmă, la înlăturarea tuturor impedimentelor, dezacordurilor existente între profesioniștii dreptului.

Este important să dezvoltăm ceea ce ne unește și să corectăm, pe cât posibil, aspectele care ne despart. Depinde numai de noi în ce măsură vom așeza înaintea de toate nevoia unui act de justiție de calitate în detrimentul fracturilor de interpretare, a micilor „*animozități*” ale profesiilor, dar mai ales a orgoliilor.

Este important să nu uităm că în Cetatea Dreptului există loc pentru fiecare profesie juridică și că doar o justiție de înaltă clasă (profesională, socială, umană, lista putând fi inepuizabilă dacă ne străduim), va așeza principiile și valorile dintre noi acolo unde le-am dorit fiecare, și pentru care ne-am dăruit parte importantă din existența noastră.

Președintele Consiliului poate să reprezinte o punte de dialog între profesioniștii dreptului, câtă vreme are disponibilitatea înțelegerii și acceptării particularităților celorlalte profesii juridice care pot conlucra și, astfel, pot funcționa într-o comuniune a ideilor și a faptelor fără a pierde nimic din individualitatea lor.

6. Președintele Consiliului Superior al Magistraturii și relația instituțională cu Inspekția Judiciară, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri și asociațiile profesionale ale magistraților

Fiecare stat are nevoie de un sistem legal care să permită declanșarea și derularea procedurilor disciplinare, deontologice, în condiții de previzibilitate, eventual de către o autoritate independentă care trebuie să aducă garanții complete în ceea ce privește dreptul la apărare al magistraților.

Pentru sistemul judiciar românesc, **Inspekția Judiciară** prezintă un segment de interes major. Prin lege, această instituție acționează în baza principiului independenței funcționale în raport cu Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, dar și în relația cu celelalte autorități publice, exercitând-și atribuțiile de analiză, verificare și control, în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia.

„Inspekția Judiciară se poate sesiza din oficiu sau poate fi sesizată în scris și motivat de orice persoană interesată, inclusiv de Consiliul Superior al Magistraturii, în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori.”²⁰

Principiul independenței justiției nu poate fi interpretat ca o putere discreționară (în special a judecătorilor), motiv pentru care acesta implică, în mod obligatoriu, respectarea unui alt principiu, anume cel al responsabilității.

Abaterile pentru care judecătorii și procurorii răspund disciplinar sunt prevăzute în lege, iar procedurile corespunzătoare sunt descrise mai mult sau mai puțin prin lege sau acte normative de rang inferior.

Soluționarea acțiunilor disciplinare exercitate împotriva magistraților sunt de competența fiecărei secții, iar sancțiunile aplicate guvernate de recomandările reținute în Carta europeană a statutului judecătorilor (art.5.1.) care stipulează că: *„scara sancțiunilor care pot fi impuse este prevăzută în statut și trebuie să se supună principiului proporționalității.”*

Așa cum am susținut permanent, Inspekția Judiciară trebuie să se bucure de o independență reală, sistemul disciplinar fiind necesar a fi supus, din această perspectivă, unei ample reforme. În momentul reorganizării Inspekției Judiciare, cu ocazia efectuării unui control de constituționalitate, prin Decizia

²⁰ Art.45 alin. 1 din Legea nr. 317/ 2004 republicată, astfel cum a fost modificată prin Legea nr.234 din 4 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial nr.850 din 8 octombrie 2018

nr. 2 din 11 ianuarie 2012²¹, Curtea Constituțională a reținut că Inspekția Judiciară a fost înființată ca structură cu personalitate juridică, în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, prin reorganizarea, dar că acest fapt nu a condus la crearea unei autorități distincte, ci doar la o consolidare instituțională.

După atâția ani pot spune că, probabil, cea mai deplină independență s-ar garanta Inspekției Judiciare dacă aceasta nu ar mai fi, în niciun mod, legată de Consiliul Superior al Magistraturii. Activitatea disciplinară a inspectorilor judiciari ar fi poate mai puțin contestată dacă nu ar mai exista instituția avizării și nici cea a confirmării soluțiilor.

Controlul judecătoresc reprezintă o soluție de independență (cu siguranță nu singura), astfel cum s-a întâmplat și atunci când instanța de contencios constituțional a statuat²² că, asupra soluțiilor de clasare și a soluției de respingere a plângerii, dispuse în procedura derulată în fața Inspekției Judiciare, trebuie să existe posibilitatea de a formula contestație la Secția de Contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, iar mai departe soluția acesteia să fie cenzurată cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Consiliul Superior al Magistraturii are îndatorirea de a dispune efectuarea unor verificări, studii ample, pentru a identifica sursa nemulțumirilor care însoțesc de ceva timp activitatea acestei instituții. Nici măcar atunci când, din nefericire, acțiunea disciplinară era susținută de titularii acesteia - membri de drept sau de către reprezentanții desemnați ai acestora - nu a existat atâta potențial de contestare! Activitatea Inspekției Judiciare nu este deloc una populară, motiv pentru care ea formează subiectul a numeroase critici, actele emise făcând obiectul unui număr considerabil de litigii înregistrate pe rolul instanțelor.

Institutul Național de Magistratură și Școala Națională de Grefieri sunt instituții care funcționează sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, recrutează și formează, pe de o parte, auditorii de justiție, cei

²¹ Decizia nr. 2 din 11 ianuarie 2012 a fost pronunțată asupra obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, publicată în Monitorul Oficial nr.131 din 23 februarie 2012.

²² Decizia CCR nr.397 din 3 iulie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.47 alin.1 lit. b din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii publicată în Monitorul Oficial nr.529 din 16 iulie 2014.

care vor fi viitorii judecători și procurori (INM-ul), pe de altă parte, recrutează și pregătesc corpul grefierilor care vor funcționa în sistemul de justiție (SNG-ul).

Vidul legislativ existent în materie de admitere la INM și în magistratură au condus la adâncirea dezechilibrului existent deja în ceea ce privește resursele umane. Instanțele și parchetele, confruntate cu o lipsă acută de personal, au supraviețuit cu dificultate în toată această perioadă.

În luna octombrie a acestui an a început desfășurarea concursurilor de admitere în magistratură, dar și la Institutul Național al Magistraturii după adoptarea unui cadru legislativ care să răspundă exigențelor Deciziei Curții Constituționale nr. 121/2020²³, examen ce se va finaliza în primăvara anului 2022.

Criza de personal din sistemul judiciar a fost determinată și de faptul că absența unor condiții exacte pentru a se dispune transferarea judecătorilor și procurorilor a condus la generarea unei stări de impredictibilitate și, astfel, de a decide într-un mod subiectiv, cu privire la cariera magistraților, situație sancționată, la rândul ei, de Curtea Constituțională²⁴.

Consiliul Superior al Magistraturii a încercat să identifice soluțiile optime, apelând la câteva dintre mecanismele pe care le-a mai avut la îndemână (e.g. delegarea), pentru a aduce o echilibrare a schemelor de personal, acolo unde aceste situații erau unele de avarie. Infuzia unei generații de auditori de justiție care a absolvit de curând INM-ul, în instanțe și parchete, sau repartizarea unei generații de judecători și procurori definitivii la posturile pentru care au optat începând cu 1 ianuarie 2022 au avut rolul de a mai salva câte puțin din ceea ce se poate salva.

Nu doar deficitul de personal a reprezentat problema ultimilor ani pentru sistemul judiciar. Nemulțumirile vădite înregistrate în interiorul instanțelor și parchetelor dar și în exterior, venite din partea societății, au

²³ Decizia CCR nr.121 din 10 martie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 106 lit. a și d din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 487 din 9 iunie 2020.

²⁴ Decizia CCR nr.454 din 24 iunie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 60 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în redactarea anterioară Legii nr. 242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, ale art. 60 alin. (1) și (3) din Legea nr. 303/2004, în redactarea ulterioară Legii nr. 242/2018, precum și ale art. 40 lit. i) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, în redactarea anterioară Legii nr. 234/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, publicată în Monitorul Oficial nr.655 din 24 iulie 2020.

ridicat o problemă deosebită care trebuie să primească un răspuns concret: **Reușește sistemul judiciar să recruteze și să pregătească, să școlească cel mai bun personal?** Realitatea ne oferă, informal, un răspuns care nu ne poate mulțumi.

Consiliul Superior al Magistraturii a dezbătut de multe ori această problemă fără să găsească, să descopere soluția salvatoare, miraculoasă, cu excepția unor împrejurări punctuale, tranzitorii. Nu conflictul dintre generații este sursa nemulțumirilor acumulate în interiorul sistemului (indiferent dacă vorbim despre instanțe sau parchete).

Nici societatea, în ultimii ani, nu a fost generoasă în aprecieri atunci când a vorbit despre judecători și procurori, trecând peste criticile inerente și utile venite mai mereu din partea acelor care își caută dreptatea.

Pregătirea profesională inițială, iar mai apoi cea continuă, cu tot ce înseamnă programele și, abilitățile ce se urmăresc a fi descoperite în rândul cursanților, dar și sistemul de selectare al formatorilor, la care se adaugă viziunea și, în general, politica de resurse, precum și derularea unei pregătiri profesionale a auditorilor, adaptate domeniilor și temelor de impact, frecvent întâlnite în practică, în instanțe și parchete, sunt mecanisme ce pot conduce la o îmbunătățire a situației existente în prezent.

O întrebare este mereu actuală iar pentru aceasta nu am găsit încă o soluție: reprezintă Institutul Național de Magistratură și Școala Națională de Grefieri modele de bune practici pentru cei care își vor dedica viața în vederea aflării adevărului, sacrificând o viață personală care nu va mai fi niciodată deplină, în favoarea uneia profesionale, împlinită la cele mai înalte standarde, așa cum obligă rigorile funcției și cum așteaptă societatea?

Consiliul Superior al Magistraturii nu are încă răspunsul ideal pentru aceste frământări legitime și nu există încă nicio previzibilitate în acest sens. Reforma instituțională s-a rătăcit pe drum, printre hățișurile birocratice și interesele multora, sabotată fiind chiar din interior. Există o opoziție dură care respinge schimbarea, de neînțeles, chiar dacă majoritatea celor care își asumă să vorbească despre nevoia unei reformări capitale clamează acest lucru permanent.

În toți acești ultimi ani, **asociațiile de magistrați** au completat tabloul judiciar existent, fiind acceptate tot mai puțin ca implicare, proiecte, comparativ cu imaginea de altădată. Cine a dorit să ucidă spiritul și entuziasmul asociativ benefic nu este greu de descoperit!? Aceeași care se opun

zilnic schimbărilor, care doresc o conservare de putere și, astfel, o păstrare de imagine pe care nu o pot înțelege!

Asociațiile de magistrați au fost totdeauna precum nevoia de oxigen, de a respira și un alt aer, diferit de cel existent în birourile de pe Calea Plevnei, Batiștei sau în cele din instanțele și parchetele din țară. Asociațiile profesionale ale magistraților nu au făcut niciodată rău chiar dacă și în rândul acestora lucrurile nu au stat totdeauna grozav.

Și în trecut au existat poate exagerări și lucruri pe care nu le-au împărtășit unitar, viziuni care nu s-au întâlnit mereu, dar trecând peste toate acestea a existat multă dăruire și un vis pe care l-au împlinit indiferent cât de greu a fost! Au mers până la capăt și nu au renunțat, au venit alături de cei necunoscuți, care nu au fost puțini, au împărtășit entuziasm dar mai ales și-au împlinit menirea, așa cum a fost posibil.

Vorbesc fiindcă am trăit această viață asociativă la cel mai înalt nivel, am împărtășit experiența dobândită în interior fără să fi primit, în prealabil, nicio lecție în acest sens! Am luat toate evenimentele așa cum au venit, cu îndrăzneală, devotament, cu dorința de a clădi și, uneori, cu multe sacrificii.

Astăzi, și în toți acești ani, după ce am dobândit calitatea de membru în Consiliul Superior al Magistraturii nu pot spune că flacăra care a ars atâta vreme s-a mai domolit, fiindcă nu m-am dezis niciodată de ceea ce am fost! Dar timpurile nu mai sunt deloc aceleași fiindcă noi am îngăduit acest lucru.

Când sistemul judiciar a trecut printr-o criză, indiferent cât de mare, și profundă era, asociațiile de magistrați, gardienii statului de drept, ochiul lui critic, constructiv, au fost totdeauna prezente. Asociațiile de magistrați au dăruit justiției cât nu va putea fi niciodată evidențiat! Au fost de multe ori în spatele realizărilor sistemului judiciar, împărtășind necondiționat din viziunea lor, fără a avea pretenții de putere, hegemonice.

Astăzi, situația este cu totul diferită ... Cineva a lucrat cu mult sânge pentru a osândi la tăcere (cu unele excepții) asociațiile profesionale. Șansa de schimbare în mai bine a magistraturii a fost și rămâne un obiectiv care poate să implice și asociațiile de magistrați, indiferent dacă unele conduite reclamă nevoia unei schimbări, a unei analize obiective, riguroase, pentru a separa adevărul de lipsa lui, dăruirea necondiționată de interesele unora.

În trecut, Consiliul Superior al Magistraturii era totdeauna beneficiarul de la capătul binelui pe care-l aduceau asociațiile de magistrați,²⁵ prin întreaga lor activitate. Să le acceptăm din nou și, astfel, să le redescoperim!

²⁵ Avizul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) nr. 23 din 06.11.2020 privind Rolul asociațiilor judecătorilor în sprijinul independenței justiției, Strasbourg.

7. Relațiile Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii cu membri aleși reprezentanții societății civile în Consiliu

În ultimii ani, justiția dovedește tot mai mult că reprezintă o parte componentă a societății românești, indispensabilă, aflată într-o permanentă construcție, pe drumul aspru al democrației.

În acest context, societatea civilă constituie, în general, o unitate de măsură pentru o înțelegere corespunzătoare, adecvată, obiectivă a locului și rolului unui sistem de justiție puternic ce dezleagă pricinile, soluționează conflictele prin intermediul deciziilor pe care le pronunță, în mod echitabil, imparțial, fără prejudecăți, în acord cu legea și în vederea aplicării acesteia.

Chipul justiției este cunoscut prin activitatea și eforturile zilnice depuse de cei chemați să înfăptuiască actul de justiție, dar și prin descoperirea percepției opiniei publice privitoare la împlinirile sau, dimpotrivă, limitele sistemului de justiție.

Reprezentanții societății civile în Consiliu pot fi apreciați ca un barometru al opiniei publice despre cum și cât de bine se înfăptuiește justiția în societatea românească. De foarte multe ori am auzit, în ultimii ani, că membrii aleși din partea societății civile reprezintă legătura justiției, ca deziderat, prin intermediul celor chemați să împartă dreptatea, alături de profesioniștii dreptului, cu destinatarii „*justiției*” beneficiari ai unui serviciu public.

Nivelul de încredere în sistemul judiciar diferă, după cum cei implicați în procedurile judiciare trăiesc și înțeleg în mod direct „*înfăptuirea dreptului*”, dar și după cum aceștia reușesc să cunoască împrejurările, condițiile în care acesta se realizează și bineînțeles să le respecte. Nivelul de încredere în justiție nu a fost și nu este același mereu.

Rolul membrilor aleși, reprezentanți ai societății civile în Consiliu este și acela de a oferi societății o radiografie completă și corectă a realităților existente în interiorul sistemului judiciar. Implicarea membrilor societății civile în nevoile justiției, cunoașterea și menționarea deficiențelor identificate în activitatea instanțelor și parchetelor constituie o garanție pentru cetățeni că acestea pot fi reclamate și de către un alt observator al înfăptuirii actului de justiție.

Din momentul în care au fost validate mandatele lor de membri, reprezentanți ai societății civile, aceștia au intrat în echipa actualului Consiliu, situație ce a permis ca atât viziunea cât și efortul judecătorilor și procurorilor, dar și cel al reprezentanților societății civile să fie unele comune, pentru un sistem de justiție de calitate, experiența tuturor fiind valorificată.

8. Relația Președintelui Consiliului cu instanțele și parchete. Comunicare și transparență. Rolul mass – media

Afirmăm de fiecare dată că un judecător sau un procuror se exprimă cel mai bine prin intermediul hotărârilor/deciziilor/soluțiilor pe care le adoptă, acestea cuprinzând, după motivare, toate argumentele corespunzătoare. Este vorba despre comunicarea scrisă.

Dificultățile în comunicare se înregistrează de cele mai multe ori în exprimarea verbală, iar acest lucru nu are drept izvor neputința judecătorului, procurorului de a transmite un anume mesaj. Limitele comunicării verbale, modalitatea în care se materializează acest lucru reprezintă aspecte care derivă din construcția statutului magistraților prin componenta sa principală – obligația de rezervă.

Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE)²⁶ a recomandat că nu trebuie să existe nicio încercare de a opri presa de la criticarea organizării sau funcționării sistemului de justiție, întrucât trebuie să acceptăm rolul presei care, din poziția sa de observator, evidențiază toate deficiențele, aduce o contribuție importantă la îmbunătățirea metodelor și a calității serviciilor pe care le oferă utilizatorilor.

Președintele Consiliului, din calitatea sa de reprezentant al autorității constituționale, având vocația de garant al independenței justiției trebuie să manifeste disponibilitate, deschidere, transparență în informarea opiniei publice, cu excepțiile stabilite expres de cadru legal sau alte dispoziții normative, despre chestiunile de interes pentru opinia publică.

Trebuie încurajată comunicarea în interiorul Consiliului, al instanțelor și parchetelor și, astfel, dialogul și, furnizarea informațiilor solicitate prin intermediul presei, cu respectarea regulilor de confidențialitate atunci când acest lucru se impune.

La rândul lor, instanțele și parchetele trebuie încurajate să dezvolte o comunicare activă, într-un limbaj accesibil publicului larg, care nu deține o pregătire juridică avansată. Comunicarea realizată în ceea ce privește justiția

²⁶ Avizul nr.7 (2005) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri privind „Justiția și societatea” adoptat în cadrul celei de-a 6-a reuniuni de la Strasbourg, 23-25 noiembrie 2005.

trebuie să fie una pe înțelesul tuturor, dar ea trebuie să respecte regulile privind derularea procedurilor.

Existența unor ghiduri tipărite, disponibile spre a fi transmise cetățenilor, înființarea birourilor de presă care să răspundă și să aducă la cunoștința opiniei publice informațiile de interes public privind justiția, promovarea unei educații juridice, în școli, colegii, facultăți, în mod profesionist, pe teme care să nu implice stimularea unor dialoguri pe teme politice, reprezintă câteva variante de comunicare.

Metodele și mijloacele de transmitere a informațiilor sunt diverse și ele trebuie să fie comune, valabile pentru instanțe și parchete, sau particulare, adaptate unor situații anume.

În ultima perioadă, Consiliul Superior al Magistraturii a dovedit că este mai puțin deschis pentru a aduce la cunoștința celor interesați informațiile esențiale ce țin de funcționarea sistemului judiciar. A devenit o instituție rigidă, care a făcut din comunicare un ideal greu de atins.

Transmiterea video a ședințelor de secție și plen sau înregistrarea ședințelor de comisie, publicarea ordinii de zi soluționate, a hotărârilor motivate adoptate la nivel de secție sau plen, nu reprezintă măsuri suficiente pentru asigurarea unei transparențe instituționale depline.

În continuare, nu sunt reținute la publicarea minutelor comisiilor de specialitate numelor titularilor opiniilor exprimate; nu sunt publicate în EMAP spre știința judecătorilor și procurorilor notele și documentele comisiilor de specialitate pentru ca aceștia să aibă posibilitatea de a interveni, eventual, cu opinii și poziții, mai ales pe chestiuni ce țin de cariera, statutul lor; numai în situații izolate au fost întocmite proiecte de hotărâri (chiar și dacă a existat un acord, cele alternative, valabile pentru situațiile în care în cadrul comisiilor au existat puncte de vedere divergente, ele nu au fost realizate);

Cu mici excepții, au lipsit aproape în totalitate, în acești ani, declarațiile și conferințele de presă, invitarea asociațiilor profesionale ale magistraților la discuții pe temele de interes care au provocat sistemul judiciar și care nu au fost niciodată puține.

Activitatea desfășurată în Consiliu în cadrul direcțiilor de specialitate a fost „sigilată” ca informație chiar și pentru majoritatea membrilor aleși, deciziile pe teme importante fiind stabilite într-un cerc restrâns, care nu poate acoperi însă aria de reprezentare a sistemului judiciar.

Uneori, chiar și pentru obținerea unor informații banale, pentru care, în mod firesc, normal, nu trebuie depuse de către membri nicio diligență specială

(e.g. identificarea traseului unei cereri de pensionare a unui judecător) personalul direcției/serviciului de specialitate manifestă rezerve.

Nu este normal să fie conservate informațiile legate de activitatea Consiliului doar pentru știința unora. Aici suntem cu politica derulată în materie de comunicare la nivel instituțional, în general. Din păcate!

9. Prerogative speciale ale Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii

Președintele are o atribuție deosebită, anume aceea de a sesiza Curtea Constituțională cu un conflict juridic de natură constituțională dintre autorități, în condițiile art. 146 lit. e) din Constituția României și art. 34-36 din Legea nr. 47/1992. Această vocație a Președintelui reprezintă un beneficiu pentru justiție și pentru societate, fiind utilizat de actualul Consiliu numai în două situații punctuale.

Prerogativa Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii de a sesiza Inspekția Judiciară pentru efectuarea de verificări, în vederea apărării independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor.

Potrivit art. 30 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 și art. 40 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare administrativă a Consiliului Superior al Magistraturii, Secția pentru Judecători ori președintele, din oficiu sau la sesizarea judecătorului, sesizează Inspekția Judiciară pentru efectuarea de verificări, în vederea apărării independenței, imparțialității și reputației profesionale.

Președintele Consiliului ar trebui să utilizeze acest mecanism doar atunci când există indicii evidente că independența, imparțialitatea și reputația profesională a judecătorilor a fost afectată, pentru a proteja aceste valori și pentru a le acorda importanța cuvenită.

Utilizarea în mod frecvent a acestei pârgii de sesizare, în condițiile în care implicațiile ce reclamă o posibilă intervenție pot să nu aibă niciun impact, vor duce în derizoriu mecanismul și vor lipsi de substanță o intervenție concretă pentru situațiile când acestea o vor impune cu adevărat.

Sunt pentru folosirea acestui instrument în mod echilibrat, fără porniri de autoritate! Independența, imparțialitatea, reputația profesională nu se pierd atât de ușor și nu suferă afectări concrete dacă sunt durabile în conștiința judecătorului, dar mai ales în caracterul lui.

Președintele Consiliului, din calitatea sa de reprezentant al instituției, este și mandatarul membrilor Consiliului, sens în care poartă cu sine responsabilitatea transmiterii unui mesaj instituțional corect, echilibrat, adecvat, care să reflecte poziția unanimă sau majoritară a celorlalți. **Pozițiile nu se pot adopta sau exprima unilateral.**

În relațiile internaționale ale Consiliului fiecare experiență și expertiză contează, implicarea celor care au disponibilitatea de a proceda în acest sens fiind importantă. Nu poți emite opinii către partenerii externi, colaboratori, instituții dacă nu accepți și implicarea celorlalți membri, fără valorificarea profesionalismului lor.

Astfel, în calitate de membru al Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare (RECJ), Consiliul trebuie să fie reprezentat în cadrul reuniunilor organizate sub egida Rețelei; se impune să continue reprezentarea Consiliului la nivelul Rețelei francofone a Consiliilor Judiciare și să fie menținut dialogul deschis cu organismele Consiliului Europei, în măsura în care se vor activa diferite mecanisme din partea Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), Grupului de state împotriva corupției (GRECO), Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ).

Pentru noul Mecanism european privind statul de drept, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să dezvolte un dialog permanent cu Comisia și autoritățile statului cu responsabilități în domeniu pentru a se asigura că există o informare și înțelegere corectă și exactă de către reprezentanții Comisiei Europene cu privire la situația existentă în sistemul judiciar românesc, **rapoartele de țară cuprinzând mențiuni neadevărate nemaiputând în niciun mod să fi acceptate, tolerate.**

Multe ar putea fi reținute ca fiind necesare, dar oricât aș mai scrie de acum înainte, cu siguranță vor rămâne teme neabordate, nevoi neîmpărtășite, aspecte de îmbunătățit, gânduri pe care nu le pot aduce în lumină. Deocamdată ...

În mintea și inima mea toate sunt bine orânduite. Sistemul de valori a rămas neschimbat, principiile nealterate, indiferent cât de mult am fost reevaluată în ultimii ani. Toate au rămas acolo unde au fost de la început! Sunt ceea ce am fost întotdeauna!

În viață, nu am împlinit nimic din ce nu am crezut. Greșelile mi le-am asumat cu demnitate, fără a-mi aduce justificări scuzabile. Nu caut faimă și nici glorie, fiindcă despre fiecare dintre noi, într-o zi, faptele sunt cele care vor vorbi. Doar cu ele rămânem!

Zilele trecute, un prieten drag mi-a trimis câteva cuvinte de suflet, dintr-un mesaj motivațional pe care este posibil să-l cunoașteți deja: *„Viața este ca o carte. Unele capitole sunt triste, altele sunt fericite, iar unele sunt extraordinare. Dar dacă nu dai pagina nu vei ști niciodată ce te așteaptă în capitolul următor.”*

Să deschidem împreună acest nou capitol!

Judecător Gabriela Baltag
membru ales în Consiliul Superior al Magistraturii